

mgr inż. K.Borycki, MBA,
Prezes Zarządu Benteler Distribution Poland Sp.z o.o.
Dąbrowa Górnicza Polska

CSR – RAPORTY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Global Reporting Initiatives (GRI) powołano w celu stworzenia jasnego i klarownego systemu raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju. Specyfika GRI polega na tym, że organizacja ta współpracuje i tworzy swoistą sieć¹ interesariuszy i krąg ekspertów wywodzących się z różnych grup, do których zalicza się: audytorów, księgowych, firmy konsultingowe i szkoleniowe, przedsiębiorstwa, uczelnie, organizacje pożytku publicznego, inwestorów, związki zawodowe oraz instytucje publiczne. Nieustający proces globalnych konsultacji i dialogu², uczenia się i wprowadzania udoskonaleń ujmuje standard raportowania GRI i powoduje, że staje się on wiarygodnym instrumentem dla równie szerokiego grona adresatów. Zaproponowany wzorzec mogą stosować wszystkie organizacje niezależnie od ich wielkości, sektora działalności oraz lokalizacji. Z wytycznych GRI korzystają nie tylko przedsiębiorstwa, ale także organizacje pozarządowe i agendy rządowe. Idea Global Reporting Initiatives¹³ narodziła się w latach 1997-1998, kiedy to amerykańska niezależna organizacja non-profit CERES¹⁴ (Coalition for Environmentally Responsible Economies) podjęła się stworzenia wytycznych sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju.

Sporządzanie raportów zrównoważonego rozwoju pomaga organizacjom wyznaczać swoje cele, mierzyć wyniki oraz zarządzać zmianami, dążąc do zrównoważonego rozwoju. Raport zrównoważonego rozwoju zawiera wskaźniki charakteryzujące oddziaływanie organizacji – zarówno pozytywne, jak i negatywne – na środowisko, społeczeństwo i gospodarkę. W ten sposób raportowanie zrównoważonego rozwoju zmienia abstrakcyjne pojęcia w konkretne i namacalne działania, pomagając w ten sposób zrozumieć i zarządzać wpływem zrównoważonego rozwoju na działania i strategię organizacji.

Uzgodnione na forum międzynarodowym wskaźniki i mierniki umożliwiają dostęp do informacji i porównywanie danych w raportach zrównoważonego rozwoju, zapewniając interesariuszom większą wiedzę niezbędną do podejmowania świadomych decyzji.

Właśnie w tym celu powstał dokument G4. Wytyczne GRI dotyczące raportowania zrównoważonego rozwoju poddawane są okresowej kontroli

¹ Murphy J.C.: The Global Reporting Initiative in the Knowledge-based Economy, „Knowledge-Based Economy: Management of Creation & Development”, 2005, s.275

² L. Anam: Trends in Sustainability Reporting, Interview with Scott McAusland, 27/11/2008, s. 1

w celu zapewnienia jak najlepszych i najbardziej aktualnych wskazówek dotyczących raportowania zrównoważonego rozwoju. Cel G4, czyli już czwartego wydania Wytycznych, jest prosty: udzielenie pomocy organizacjom w przygotowaniu raportu zrównoważonego rozwoju, który będzie zawierał cenne informacje na temat najważniejszych dla danej organizacji kwestii dotyczących zrównoważonego rozwoju oraz zapewnienie, że sporządzanie takiego raportu stanie się standardową praktyką.

Ewolucja treści raportowania zrównoważonego rozwoju oraz przechodzenie od wyjątkowej aktywności podejmowanej przez mniejszość czołowych firm do stosowania przez nie znormalizowanej praktyki jest bardzo ważne jest społeczeństwa i rynków.

Oprócz łatwiejszej aplikacji nowa wersja Wytycznych kładzie nacisk na konieczność skupienia się przez organizacje na procesie raportowania oraz na przedstawianiu tych kwestii, które mają istotne znaczenie dla jej działalności i jej najważniejszych interesariuszy. To skupienie się na „istotnych kwestiach” spowoduje, że raporty będą zawierały przydatniejsze i bardziej wiarygodne informacje, będąc przy tym łatwiejsze w użyciu. To z kolei pozwoli organizacjom w lepszy sposób informować rynek i społeczeństwo o kwestiach dotyczących zrównoważonego rozwoju.

Pomimo że organizacje mają możliwość nadzorowania i zarządzania o wiele większym zakresem zagadnień dotyczących zrównoważonego rozwoju w ramach prowadzenia codziennych działań, skupienie się na istotnych aspektach spowoduje, że raporty będą dotyczyły przede wszystkim kwestii bezwzględnie ważnych w kontekście osiągnięcia przez organizację jej celów oraz zarządzania jej oddziaływaniem na społeczeństwo.

Niniejsze Wytyczne zostały opracowane w ramach zakrojonego na szeroką skalę procesu konsultacji z setkami organizacji raportujących, użytkowników raportów oraz profesjonalistów z całego świata. W związku z powyższym Wytyczne G4 zawierają globalne wskazówki dotyczące standardowego podejścia do raportowania, promując przejrzystość i spójność informacji, które są niezbędne dla uzyskania przydatnych i wiarygodnych treści dla rynku jak i społeczeństwa.

Wytyczne G4 mają charakter uniwersalny i są odpowiednie dla wszystkich organizacji (dużych i małych) na całym świecie. Sposób opracowania Wytycznych G4 – ułatwiający ich użycie, zarówno organizacjom doświadczonym w sporządzeniu takich raportów, jak i nowicjuszom w dowolnym sektorze – spójny jest z układem innych materiałów i usług GRI.

Podobnie jak wszystkie Wytyczne GRI, wersja G4 uwzględnia odniesienia do ogólnie przyjętych i stosowanych dokumentów

powiązanych z konkretnymi zagadnieniami i została przygotowana jako skonsolidowana podstawa raportowania odnosząca się do różnych przepisów prawa i norm dotyczących zrównoważonego rozwoju.

Wytyczne G4 stanowią również wskazówkę, jak przedstawiać informacje zrównoważonego rozwoju w różnych formatach raportu: w raportach będących oddzielnymi dokumentami, raportach stanowiących element innych publikacji, raportach rocznych, raportach odnoszących się do konkretnych norm międzynarodowych lub raportach internetowych.

Rodząca się tendencja integrowania strategicznych informacji zrównoważonego rozwoju z innymi istotnymi danymi finansowymi to ważna i pozytywna zmiana. Zrównoważony rozwój jest i będzie coraz częściej postrzegany jako nowy cel, do którego firmy, rynki i społeczeństwo będą dążyć. Dlatego informacje zrównoważonego rozwoju, które są ważne lub istotne z punktu widzenia przyszłości firmy, powinny być najważniejszym elementem zintegrowanych raportów.

GRI pragnie podziękować wszystkim osobom, które uczestniczyły w procesie opracowywania wersji G4. Ich wiedza i doświadczenie okazały się nieocenione w procesie tworzenia tego dokumentu. Z chęcią również wysłuchamy wszelkich uwag od organizacji raportujących oraz użytkowników raportów, gdyż cały czas sprawdzamy, jak wersja G4 działa w praktyce.³

KRYTERIA

Wytyczne proponują organizacji dwie opcje przygotowania raportu zrównoważonego rozwoju „zgodnie z” Wytycznymi: wersję podstawową i rozszerzoną. Każda organizacja może samodzielnie wybrać jedną z nich, bez względu na swój rozmiar, branżę czy lokalizację.

Obie wersje skupiają się przede wszystkim na procesie zidentyfikowania istotnych aspektów. Istotne aspekty odzwierciedlają znaczące oddziaływania organizacji na gospodarkę, środowisko i społeczeństwo lub znacząco wpływają na ocenę i decyzje interesariuszy.

Wersja podstawowa zawiera najważniejsze elementy raportu zrównoważonego rozwoju. Wersja podstawowa przedstawia kontekst, w którym organizacja informuje o wpływie swojej działalności na gospodarkę, środowisko i społeczeństwo oraz o skuteczności zarządzania tą działalnością.

Wersja rozszerzona bazuje na wersji podstawowej, jednak zakłada przedstawienie dodatkowych informacji na temat strategii i analizy organizacji, jej sposobu zarządzania, zasad etycznych. Poza tym organizacja jest zobowiązana do bardziej szczegółowego przedstawienia swoich wyników w postaci zaprezentowania wszystkich wskaźników powiązanych ze zidentyfikowanymi istotnymi aspektami.

³ www.odpowiedzialnybiznes.pl/polish-G4 str.4

Organizacja, bez względu na swoje doświadczenie w zakresie raportowania, musi wybrać opcję, która najlepiej spełnia jej potrzeby i w efekcie końcowym umożliwia spełnienie oczekiwań interesariuszy w zakresie niezbędnych informacji.

Wersje raportu nie mają związku z jakością raportu czy wynikami organizacji. Odzwierciedlają zgodność raportu zrównoważonego rozwoju organizacji z Wytycznymi.⁴

Zasady raportowania mają fundamentalne znaczenie dla przejrzystości raportów zrównoważonego rozwoju i dlatego powinny być stosowane przez wszystkie organizacje podczas przygotowywania takiego raportu. Podręcznik stosowania Wytycznych przedstawia proces, który powinna przejść organizacja w trakcie podejmowania decyzji zgodnie z zasadami raportowania.

Zasady są podzielone na dwie grupy: Zasady definiowania treści raportu oraz Zasady definiowania jakości raportu.

Zasady definiowania treści raportu determinują proces wyboru treści raportu, uwzględniając działania podejmowane przez organizację, jej oddziaływanie oraz istotne oczekiwania i potrzeby jej interesariuszy.

Zasady definiowania jakości raportu wpływają na wybory dotyczące jakości informacji w raporcie oraz ich odpowiedniej prezentacji. Jakość informacji jest istotna, dla umożliwienia interesariuszom przeprowadzenia trafnej i uzasadnionej oceny działalności organizacji oraz podjęcie odpowiednich działań.

ZASADY DEFINIOWANIA TREŚCI RAPORTU

Zasady opracowano w celu zdefiniowania, co należy uwzględnić w treści raportu.

Uwzględnianie interesariuszy

Zasada: Organizacja powinna zidentyfikować swoich interesariuszy i wyjaśnić, jak odpowiada na ich uzasadnione oczekiwania i potrzeby.

Interesariuszami mogą być zarówno osoby, które zainwestowały w organizację jak i te, które są powiązane z daną organizacją w inny sposób. Uzasadnione oczekiwania i potrzeby interesariuszy są podstawowym punktem odniesienia w procesie podejmowania wielu decyzji podczas przygotowywania raportu.

Kontekst zrównoważonego rozwoju

Zasada: Raport powinien prezentować wyniki organizacji w szerszym kontekście zrównoważonego rozwoju.

Informacje na temat wyników należy prezentować zawsze w odpowiednim kontekście. Podstawowe pytanie, na które odpowiada raport

⁴ www.odpowiedzialnybiznes.pl, polish-G4 str.11

zrównoważonego rozwoju, to: w jaki sposób organizacja przyczynia się lub zamierza przyczynić się w przyszłości do poprawy lub pogorszenia warunków ekonomicznych, środowiskowych oraz społecznych, procesów i perspektyw rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym lub globalnym? Raportowanie tylko trendów dotyczących wyników (lub wydajności organizacji) z jednego obszaru nie stanowi odpowiedzi na to podstawowe pytanie. W związku z powyższym należy dążyć do tego, aby raporty prezentowały wyniki na tle szerszej koncepcji zrównoważonego rozwoju. Oznacza to konieczność omówienia wyników organizacji w kontekście ograniczeń i zapotrzebowania na zasoby środowiskowe oraz społeczne w danym sektorze, na poziomie lokalnym, regionalnym lub globalnym.

Istotność

Zasada: Raport powinien dotyczyć aspektów, które: ☐ odzwierciedlają znaczący wpływ ekonomiczny, środowiskowy i społeczny organizacji; lub ☐ znacząco wpływają na oceny i decyzje interesariuszy.

Organizacje mogą opisać w raporcie wiele różnych zagadnień. Adekwatne zagadnienia to takie, które można racjonalnie uznać za ważne z punktu widzenia wpływu ekonomicznego, środowiskowego i społecznego organizacji lub te, od których zależą decyzje interesariuszy, i z tego względu mogą zasługiwać na uwzględnienie w raporcie. Istotność jest to próg, którego przekroczenie powoduje, że zagadnienia stają się wystarczająco ważne, aby były omówione w raporcie.

Kompletność

Zasada: Raport powinien uwzględniać zasięg istotnych aspektów i ich granic w sposób wystarczający, aby odzwierciedlić ich znaczący ekonomiczny, środowiskowy i społeczny wpływ oraz, aby umożliwić interesariuszom ocenę wyników organizacji w okresie objętym raportowaniem.

Kompletność obejmuje przede wszystkim takie wymiary, jak zakres, zasięg i czas. Koncepcja kompletności może być zastosowana do praktyk gromadzenia informacji oraz podejmowania decyzji, czy zaprezentowanie informacji jest uzasadnione i właściwe.

ZASADY DEFINIOWANIA JAKOŚCI RAPORTU

Ta grupa zasad determinuje wybory dotyczące jakości informacji w raporcie oraz ich odpowiedniej prezentacji. Decyzje związane z procesem przygotowywania informacji w raporcie powinny być spójne z tymi zasadami. Wszystkie zasady mają fundamentalne znaczenie dla zapewnienia przejrzystości. Jakość informacji jest istotna, aby umożliwić interesariuszom przeprowadzenie trafnej i uzasadnionej oceny działań organizacji oraz podjęcie odpowiednich działań.

Wyważenie

Zasada: Raport powinien odzwierciedlać pozytywne i negatywne aspekty działalności organizacji, umożliwiając prawidłową ocenę całościowych wyników.

Całościowy raport powinien stanowić obiektywny obraz wyników działalności prowadzonej przez organizację. W raporcie należy unikać selekcjonowania informacji, pomijania czegokolwiek lub stosowania formatów, które potencjalnie mogą nadmiernie lub niewłaściwie wpływać na decyzję bądź ocenę czytelnika raportu.

Porównywalność

Zasada: Organizacja powinna konsekwentnie dobierać, kompilować i prezentować informacje. Uwzględnione w raporcie informacje powinny być przedstawione w sposób umożliwiający interesariuszom analizę zmian w wynikach organizacji na przestrzeni lat oraz porównanie ich z wynikami innych organizacji.

Porównywalność jest niezbędna do oceny wyników. Interesariusze korzystający z raportu powinni móc porównać zaprezentowane wyniki ekonomiczne, środowiskowe i społeczne z wcześniejszymi wynikami organizacji, jej celami oraz, w miarę możliwości, z wynikami innych organizacji.

Dokładność

Zasada: Przedstawione w raporcie informacje powinny być wystarczająco dokładne i szczegółowe, aby interesariusze mogli ocenić wyniki organizacji.

Reakcje na informacje dotyczące podejścia do zarządzania kwestiami ekonomicznymi, środowiskowymi i społecznymi oraz wskaźników mogą być wyrażone na wiele różnych sposobów, od reakcji jakościowych po szczegółowe pomiary ilościowe. Cechy określające dokładność różnią się w zależności od natury informacji oraz użytkownika korzystającego z informacji. str. 14–15

Terminowość

Zasada: Organizacja powinna regularnie przygotowywać raporty, aby interesariusze w odpowiednim czasie mogli uzyskiwać informacje potrzebne do podejmowania świadomych decyzji.

Użyteczność informacji jest ściśle powiązana z momentem jej ujawnienia interesariuszom, którzy będą mogli skutecznie wykorzystać ją w procesie podejmowania decyzji. Czas ujawnienia informacji odnosi się zarówno do regularności raportowania, jak i niedługiego odstępu czasowego od faktycznych zdarzeń opisanych w raporcie.

Przejrzystość

Zasada: Organizacja powinna udostępniać informacje w sposób zrozumiały i dostępny dla interesariuszy korzystających z raportu. Informacje powinny być zaprezentowane w sposób zrozumiały dla interesariuszy, którzy w pewnym stopniu znają organizację i jej działalność.

Wiarygodność

Zasada: Organizacja powinna gromadzić, rejestrować, kompilować, analizować i ujawniać informacje i procesy stosowane podczas sporządzania raportu w sposób umożliwiający ich sprawdzenie oraz zapewniający wysoką jakość i istotność prezentowanych informacji.

Interesariusze powinni mieć pewność, że raport może zostać zweryfikowany w celu potwierdzenia prawdziwości prezentowanych w nim informacji oraz stopnia jego zgodności z zasadami raportowania.⁵

PODSUMOWANIE

Sukces współczesnych przedsiębiorstw jest uzależniony nie tylko od osiągnięcia wysokiej sprawności ekonomicznej, ale również od społecznej akceptacji ich działalności. Oznacza to konieczność ujawniania przez firmy informacji na temat środowiskowych i społecznych skutków dokonywanych w nich działań. Niemniej zarówno forma i zakres prezentowania tego typu danych w praktyce gospodarczej jest różny. Przyczyną takiego stanu jest brak obowiązujących standardów, które odpowiadałyby, między innymi, na następujące pytania: – jaki zakres zagadnień należy objąć raportowaniem? – w jaki sposób dokonywać pomiaru zagadnień środowiskowych i społecznych? – jaka powinna być forma prezentowanych informacji? Powoduje to, że podmioty gospodarcze najczęściej przedstawiają te dane, które kreują ich pozytywny wizerunek. Dlatego też sporządzanie raportów zrównoważonego rozwoju według wytycznych GRI może stanowić jedno z narzędzi pozyskiwania wiarygodnych i użytecznych informacji z tego zakresu.⁶

Keywords: Global Reporting Initiatives (GRI), social responsibility, G4

⁵ www.odpowiedzialnybiznes.pl, polish-G4 str.17-18

⁶ A.Paszkiwicz "Raportowanie rozwoju zrównoważonego przedsiębiorstw według wytycznych GRI" Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego Nr.668